

ШЕСТНАДЕСЕТИ ЦАР-ШИШМАНОВИ ДНИ В САМОКОВ

**ЧЕТИРИДЕСЕТ И ВТОРИ НАУЧНИ ЧЕТЕНИЯ НА АСОЦИАЦИЯ
ЗА АНТРОПОЛОГИЯ, ЕТНОЛОГИЯ И ФОЛКЛОРИСТИКА „ОНГЪЛ“**

ПОСВЕТЕНИ НА

300 години от рождението на преп. Паисий Хилендарски (Самоковска епархия, 1722 г.);

200 години от издаването на „Додатък към Санктпетербургските сравнителни речници на всички езици и наречия, с особен оглед към български език“ от сръбския езиковед и фолклорист Вук Караджич (1822 г.);

140 години от рождението на българския езиковед, славист и етнограф чл.-кор. акад. Стоян Романски (1882–1959).

С ПОДКРЕПАТА НА

ОБЩИНА САМОКОВ

ГРАДСКИ ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ – САМОКОВ

ИМПРЕСАРСКО-ИЗДАТЕЛСКА КЪЩА „РОД“

САМОКОВ, 30. СЕПТЕМВРИ – 2. ОКТОМВРИ 2022 Г.

КОНФЕРЕНТНАТА ЗАЛА НА ХОТЕЛ „АРЕНА САМОКОВ“

Участници от българска страна от:

Асоциация за антропология, етнология и фолклористика „Онгъл“

Семинар по практическа етнология и медиевистика „Проф. д-р Иван Шишманов“

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“

Университет по библиотекознание и информационни технологии

Нов български университет

Институт за български език „Акад. Любомир Андрейчин“ при Българската академия на науките

Институт за етнология и фолклористика с Етнографски музей при Българската академия на науките

Институт за математика и информатика при Българската академия на науките

Национален институт по геофизика, геодезия и география при Българската академия на науките

Национална художествена академия

Архиерейско наместничество – гр. Самоков

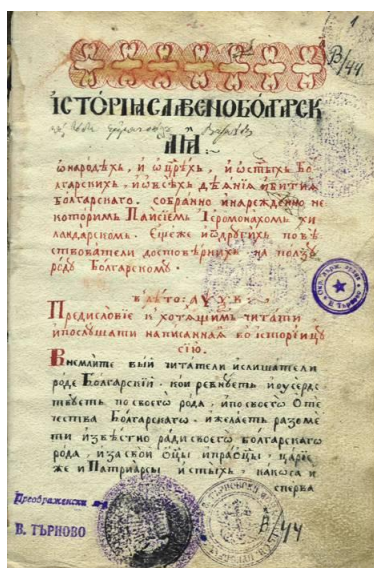
Храм „Св. прор. Илия“, кв. Княжево, гр. София

Градски исторически музей – Самоков

Регионален исторически музей – Русе

СУ „Христо Ботев“ – Русе

гр. Асеновград, Перник, Силистра, София

Факсимиле от страница на „История славянобългарска“ на преп. Паисий Хилендарски.

Чуждестранни учасници от:

Схидноукраїнський національний університет імені Володимира Даля, Україна

Універзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје, Р. С. Македонија

Універзитет „Гоце Делчев“ – Штип, Р. С. Македонија

Национална установа Музеј Гевгелија, Р. С. Македонија

Национална установа Завод за заштита на спомениците на културата и Музет Струмица,
Р. С. Македонија

Чл.-кор. акад. Стоян Романски (1882-1959)

ПРОГРАМА
НА МЕЖДУНАРОДНИЯ НАУЧЕН СИМПОЗИУМ
ЕТНОС И КУЛТУРА: МЕЖДУ ЛОКУСА И УНИВЕРСУМА
И ФЕСТИВАЛА ЗА КЪСОМЕТРАЖЕН ФИЛМ И ФОТОГРАФИЯ
БАЛКАНСКА КУЛТУРНА ФИЛМОТЕКА, XVII СЕЗОН

ПЕТЪК, 30.09.2022 г.

ПЪРВА КОНФЕРЕНТНА ЗАЛА

Откриване на XVI Цар-Шишманови дни – 09.30 ч.

Официални приветствия

Служба на иконом Михаил Колев, Архиерейски наместник

Първо заседание – 10.00 ч.

Водещ: дфн Росен Р. Малчев, Асоциация „Онгъл“

доц. д-р Константин Рангочев (Институт по информатика и математика при Българската академия на науките, Асоциация „Онгъл“) – Преп. Паисий Хилендарски, Самоков и Самоковско

доц. д-р Димитър Ив. Добревски (Национална художествена академия), Русана Голева (Гр. София) – Св. Паисий Хилендарски в изобразителното изкуство и иконописта

проф. д-р Маргарет Димитрова (Софийски университет „Св. Климент Охридски“) – Разпространение на Софрониевата редакция на „История славянобългарска“

Иванка И. Иванова (Гр. София) – „Браилски истории“ на Стоян Романски

дфн Росен Р. Малчев (Асоциация за антропология, етнология и фолклористика „Онгъл“) – Етнографското изследване на Самоков (1943 г.) от Евтима Михайлова Хаджихристовата (Анева) – първа книга от предстоящата научна поредица „Самоков и самоковци“

БАЛКАНСКА КУЛТУРНА ФИЛМОТЕКА

„VIA SACRA“. Научнопопулярен филм за сакралните места в района на Асеновград.

Режисьор и сценарист Цветан Симеонов, 2020 г. Времетраене: 57 мин.

Дискусия и обедна почивка

ПЪРВА КОНФЕРЕНТНА ЗАЛА

Второ заседание – 14.30 ч.

Водещ: доц. д-р Константин Рангочев, Институт по математика и информатика при Българската академия на науките, Асоциация „Онгъл“

Николай Сивков (Гр. Перник) – Отражение на пространството и времето в един древен менхир

Димчо Радев (Гр. София) – Тракийските олтари – теренна реставрация, значимост, опазване

проф. д-р Трайче Нацев (Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, Р. Северна Македонија) и **д-р Душко Цветанов** (НУ Завод за заштита на спомениците на култура и Музеј – Струмица, Р. Северна Македонија) – Приказ на градежна техника скриен сантрач систем (Semi opus cloisonné cum lignum) кај средновековни сакрални и профани објекти во Струмичкиот регион

Емил Сламков (Национална установа Музеј Гевгелија, Р. Северна Македонија) – Првични резултати од истражувањето на локалитетот Брданов камен

Любомир Цонев (Гр. София) – Софийските таби и редути: појава и днешно състояние

о. Дилян Цветков (Православен храм „Св. пророк Илия“ в кв. „Княжево“, гр. София) – Свети Илия и Бали ефенди. Една историја за съжителството на две вероизповедания

гл. ас. д-р Лина Гергова и гл. ас. д-р Яна Гергова (Институт за етнология и фолклористика с Етнографски музеј при Българската академия на науките) – Българските общности в Обединените арабски емирства: локални специфики

ЦЕРЕМОНИЈА

Отличаване на изявен млад изследовател в областта на етнологијата и медиевистиката с наградата на името на Бойка и Димитър Добреви за 2022 г.

Дискусија и почивка

ПЪРВА КОНФЕРЕНТНА ЗАЛА

Трето заседание – 17.00 ч.

Водещ: Десислава Тихолова, Регионален исторически музей – Русе

гл. ас. д-р Владимир Димитров (Нов български университет) и **д-р Росица Манова** (Университет по библиотекознание и информационни технологии) – Стенописи от Коста Геров-Антикаров в района на Самоков и проблема за опазване на културното наследство
Теодор Пеев (гр. Асеновград, богослов) – Известно и неизвестно за Алекси Атанасиу Зограф

д-р Владислава Илиева (Институт за етнология и фолклористика с Етнографски музей при Българската академия на науките) – Христос в Потира – Хлѣбъ Животá: за две забележителни Божигробски евхаристийни платна от Копривщица и Завет (Разградско)

Илия Борисов (Институт за етнология и фолклористика с Етнографски музей при Българската академия на науките) – Живописни произведения от фонда на Национален етнографски музей – София

докт. Силвио Томов (Исторически музей - Самоков) – Снимки без фотоапарат

ПРЕДСТАВЯНЕ НА ИЗДАНИЕ

18.30 ч. Брой 21. (2022) от електронното Международно реферирано списание за етнология, медиевистика и археология списание „Онгъл” на тема: „Музеи и публикации – общуване във време на криза”. Представят съставителите Силвия Трифонова-Костадинова и проф. д-р Николай Ненов (Регионален исторически музей – Русе).

ЦЕРЕМОНИЯ

Отличаване на утвърден учен с наградата на името на проф. д-р Тодор Ив. Живков за 2022 г. за принос към българската и балканската етнология и медиевистика

Дискусия

Край на първия ден

СЪБОТА, 01.10.2022 г.

ПЪРВА КОНФЕРЕНТНА ЗАЛА

Първо заседание – 10.00 ч.

Водещ: проф. д-р Годор Моллов, Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“

Биляна Тодорова, Симона Петрова (Регионален исторически музей – Русе), **Ирина Стоянова, Климент Малчев** (Семинар по практическа етнология и фолклористика „Проф. д-р Иван Шишманов“) – Етноложки теренен отчет (ЕТО). Епиграфската и археографска експедиция на Асоциация „Онгъл“ в православни храмове от Самоковската духовна околия, 2022 г.

Искра Тодорова, Биляна Тодорова, Силвия Трифонова-Костадинова, проф. д-р Николай Ненов (Регионален исторически музей – Русе) – Фолклорни разкази и образи на наследството от Пороище/ Арнауткьой до Разград

БАЛКАНСКА КУЛТУРНА ФИЛМОТЕКА

„При аязмото на Света Марина, Пороище до Разград“. Филм за културно наследство.

Продуцент: баго&4егу. Регионален исторически музей – Русе, 2022. Дължина: 10 мин.

„Фестивал на обредния хляб“. Филм за културно наследство. Продуцент: баго&4егу.

Регионален исторически музей – Русе, 2022. Дължина: 3,20 мин.

гл. ас. Григор Хар. Григоров (Институт за етнология и фолклористика с Етнографски музей при Българската академия на науките) – Плачи камък и... Триумфалната арка

Десислава Тихолова (Регионален исторически музей – Русе) – Вина и наследство.

Съвременни мемориални практики в Германия. Част 3.

гл. ас. д-р Ивета Рашева (Национална библиотека „Св. св. Кирил и Методий“) – За една късна и неизвестна поема за Паисий Хилендарски от Михаил Ковачев (1962 г.)

БАЛКАНСКА КУЛТУРНА ФИЛМОТЕКА

„С Теодор Пеев от рода на Стою Шишков и панагюрския под Хаджипееви“.

Документално-публицистичен филм. Режисьор Еленко Касалийски, сценарист Георги Проданов. БНТ, 2021 г. Дължина: 26 мин.

Дискусия и обедна почивка

ПЪРВА КОНФЕРЕНТНА ЗАЛА

Второ заседание – 14.30 ч.

Водещ: Искра Тодорова, Регионален исторически музей – Русе

БАЛКАНСКА КУЛТУРНА ФИЛМОТЕКА

Два филма от проекта „Занаятите: Между музея и съвременността“, финансиран от Национален фонд „Култура“ по програма „Културно наследство“.

I. Филм за ковачеството. Дължина: 14 мин.

II. Филм за килимарството (филм-приказка за най-малките). Дължина: 4 мин.

Продуцентска къща КАЙА вижън в партньорство с Националния етнографски музей, част от ИЕФЕМ – БАН, 2021 г. Камен Колев – продуцент, Екатерина Минкова – режисьор, доц. д-р Веселка Тончева – сценарист, гл. ас. д-р Иглика Мишкова – консултант.

Представя проекта и филмите доц. д-р Веселка Тончева.

доц. д-р Веселка Тончева (Институт за етнология и фолклористика с Етнографски музей при Българската академия на науките) – „*Фата идет от Дунав на вода, Салко идет от Солуна града*“ – географски и пространствени представи в песенни текстове от областта Голо Бърдо, Албания

проф. д-р Тодор Моллов (Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“) Фолклорната балада „Девер и мечка стръвница“ (Инвариантни идеи и митопоетична образност)

Снежанка Генчева (Гр. Силистра) – Клетвата на българите от Добруджа според народните песни и архивни материали от Силистра и от с. Липница, окръг Кюстенджа

Вонр. проф. д-р Александар Димитријевски (Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје, Р. Северна Македонија) – Машката вокална традиција од село Истибања, Виничко

Дискусија

ПЪРВА КОНФЕРЕНТНА ЗАЛА

Трето заседание – 16.00 ч.

Водещ: Теодор Пеев, гр. Асеновград, богослов

гл. ас. д-р Яна Сивилова (Софийски университет „Св. Климент Охридски“) – Един възрожденски текст и неговата фразеология – между интернационалното и локалното

гл. ас. д-р Магдалена Абаджиева (Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ при Българската академия на науките) – Представяне на проекта „Дигитален диалектен интерактивен речник за деца“ (www.dialektizadeca.com – в процес на конструиране), реализиран от екип на Института за български език с подкрепата на Национален фонд „Култура“

проф. д-р Владимир Пенчев (Институт за етнология и фолклористика с Етнографски музей при Българската академия на науките) – Употреби на паремии в съвременните медии

доц. д-р Владимир Власков (Национален Институт по геофизика, геодезия и география при Българската Академия на науките) – Война и климат – климат и война

проф. д-р Оливер Цацков (Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, Р. Северна Македонија) – Радио настава за време на пандемија

БАЛКАНСКА КУЛТУРНА ФИЛМОТЕКА

„Странните образи Господни“. Сценарий и режисура Цветан Симеонов. Научно-популярен филм за иконографията на Иисус Христос. Дължина: 58 мин.

Дискусия

ЦЕРЕМОНИЯ

Отличаване с наградата на името на Асоциация „Онгъл“ за културно-исторически и природонаучни късометражни филми, фотографски експозиции и изложби от програмата на Балканската културна филмотека, XVII сезон.

Край на втория ден

Официален коктейл за участниците и гостите в ресторанта на хотел „Арена Самоков“ – 19.30 ч.

НЕДЕЛЯ, 02.10.2022 Г.

Постер сесия

Иванка И. Иванова (Гр. София) – До Слънцето и назад

Yuliia Khlystun ('Volodymyr Dahl' East Ukrainian National University, Ukraine) – Modern trends in the paintings of Orthodox churches in the East of Ukraine

д-р Иво Братанов, старши учител с I ПКС (Средно училище „Христо Ботев“ – Русе) – Езикът на Христки Драганович (Морфологични особености)

Културна програма за участниците и гостите

Закриване на XVI Цар-Шишманови дни в Самоков